

Atheniensium exercitum perdidisset; sicut Dion, cum ad destruendam Dionysii tyrannidem venit, non est tali casu deterritus.

¹⁾ Geometria = a) Mathematic; b) (specielt) Geometri. —
²⁾ computatio = Beregning. — ³⁾ linearis = geometrisk.

h. Tillægsexamen ifølge Bekj. 22 Maj 1874.

(Mathematisk-naturvidenskabelig Retning.)

Juni 1890.

1) Udarbejdelse i Modersmaalet, fri Opgave: Om Sports Betydning for de Unges legemlige og aandelige Udvikling. — 2) Oversættelse fra Dansk til Latin: Af Cæsars Skrift¹⁾ om Gallerkrigen se vi, hvor tapper og krigersk en Nation Gallerne vare. Sammesteds have vi læst, at de fordem have boet mellem Oceanet og Rhinen og Alperne. Da disse Lande ikke kunde rumme²⁾ deres uhyre Mængde, droge 300000 Mennesker ud for at søge nye Boliger³⁾. En stor Del af dem nedsatte sig i Italien, hvor de i Aaret 390 f. Chr. erobrede og afbrændte Rom. Andre førte, efterat have betvunget Pannonien, i mange Aar Krige med Naboerne. Hos disse var Frygten for Gallernes Navn saa stor, at mange købte Fred af dem for store Pengesummer. Kong Ptolemæus af Macedonien var den Eneste, som ikke blev forskrækket, da han hørte om Gallernes Ankomst. Han vovede endog at gaa dem imøde med en lille Hær. Et Gesandtskab fra Dardanerne⁴⁾, som tilbode ham Hjælpetropper, afviste⁵⁾ han overmodigt, idet han sagde, at han til Soldater havde Sønner af dem, som havde tjent under Kong Alexander og gjennemvandret⁶⁾ hele Asien som Sejrherrer; det var ude med⁷⁾ Macedonien, dersom saadanne Mænd nu trængte til Dardanernes Hjælp. Faa Dage efter leveres Slaget mellem Macedonerne og Gallerne; hine overvindes og nedsables. Efter at Ptolemæus var bleven tagen tilfange haardt saaret, blev hans Hoved afhugget⁸⁾ og baaret omkring over hele Slaglinien, fæstet til⁹⁾ en Lanse. Faa af Macedonerne frelste sig ved Flugt.

¹⁾ Skrift = liber (her i Pluralis). ²⁾ at kunne rumme = capere
³⁾ Bolig = sedes. ⁴⁾ en Dardaner = Dardanus. ⁵⁾ at afvise = spernere. ⁶⁾ at gennemvandre = peragrarere. ⁷⁾ det er ude med = actum est de. ⁸⁾ at afhugge = amputare. ⁹⁾ at fæste til = affigere.

V. Priskonkurrencer.

Til Besvarelse af de for Aaret 1888—89 af Universitetet udsatte 13 Prisopgaver*) indkom i Aaret 1889—90 elleve Afhandlinger, nemlig en statsvidenskabelig, en lægevidenskabelig, to filosofiske, en historisk, to klassisk-filologiske, to nordisk-filologiske og to fysiske, hvorhos der i dette Aar indkom en Afhandling som Besvarelse af den for Aaret 1887—88 udsatte naturhistoriske Prisopgave**). Af disse Afhandlinger fandtes den lægevidenskabelige, den ene af de filosofiske, den ene af de klassisk-filologiske, begge de fysiske og den naturhistoriske værdige til Prisen. Den historiske og den ene af de nordisk-filologiske Afhandlinger tilkjendtes der Accessit. Forfatterne fandtes at være:

*) Univ. Aarb. for 1888—89 S. 866.

***) Univ. Aarb. f. 1887—88 S. 443.

Af de prisbelønnede Afhandlinger:

Prosektor, Cand. med. & chir. *V. E. O. Hamburger*, af den lægevidenskabelige,
 Cand. theol. *Johs Edv. Lehmann*, af den filosofiske,
 Cand. mag. *Chr. S. Blinkenberg*, af den klassisk-filologiske,
 Assistent ved den polytekniske Lærestalts fysiske Samling, Stud. mag.
N. Runólfsson, af den ene fysiske,
 Cand. math. *Jac. C. L. Appel* og Exam. polyt. *H. Jessen-Hansen*, af den
 anden fysiske*),
 Stud. mag. *Otto Herm. Borries*, af den naturhistoriske.

Af de Accessit tilkjendte Afhandlinger:

Stud. mag. *C. Chr. Clausen*, af den historiske,
 Stud. mag. *J. Gustav Bang*, af den nordisk filologiske.

Vedkommende Censurers Bedømmelser af de indleverede Afhandlinger
 lyde saaledes:

I. *Den statsvidenskabelige Afhandling.* Under Mærket »Est modus
 in rebus« er der indsendt en Besvarelse af den statsvidenskabelige Pris-
 opgave for Aaret 1888—89: »En Fremstilling af de moderne Former
 for Exportpræmier samt af disses Betydning for Produktion og Omsætning.«

Forfatteren af denne Afhandling har begaaet den Fejl at dvæle saa
 udførligt ved den ældre Tid, at han kun paa et enkelt Punkt, og her endda
 i utilstrækkelig Grad, er naaet ned til at omtale Nutidens Exportpræmier,
 der dog burde være Opgavens Hovedindhold. Desuden savner Fremstillingen
 Klarhed, og Behandlingen er i det Hele ubehjælpelig og røber Mangel paa
 tilstrækkelig Kundskab til de almindelige Love for Omsætningen og for den
 internationale Handelsbalance.

Vi kunne derfor, trods den umiskjendelige Flid, der er anvendt paa
 Arbejdet, ikke tilkjende dette nogen Prisbelønning.

Kjøbenhavn i Marts 1890.

Will. Scharling.

V. Falbe Hansen.

H. Westergaard.

II. *Den lægevidenskabelige Afhandling.* Som Besvarelse af Univer-
 sitetets lægevidenskabelige Prisopgave for 1888—89: »En Undersøgelse af
 Nyrens Udvikling hos Pattedyr fra det Trin, da de første Bowmanke
 Kapsler skulle dannes, indtil det Tidspunkt, da den voxne Tilstand er naaet,«
 er der indkommet en af 49 Tavler ledsaget Afhandling under Motto »tem-
 pora mutantur et nos mutamur in illis.«

Forfatteren har som Forstudium for den egentlige Opgave selv under-
 søgt den voxne Nyres Bygning hos de benyttede Arter og herved skaffet
 sig en fast Basis for sit Arbejde. Han har dernæst givet en god Frem-
 stilling af Nyrens Udvikling i dens hele Sammenhæng og overalt støttet
 sig til egne Undersøgelser, der ere udførte med megen Flid og vidne om
 god Evne til at iagttage og til at benytte det Fundne. Forsaavidt der be-
 handles Spørgsmaal, som allerede foreligge i Literaturen, har Arbejdet der-
 for Værdi som Kontrolundersøgelse, saameget mere, som Forfatteren i Re-
 gelen kan udtale sig bestemt til den ene eller den anden Side, og paa sine
 Steder giver Oplysninger, som maa hæve bestaaende Uoverensstemmelser.
 Adskillige gode nye Iagttagelser, som tildels turde være af større Interesse,
 meddeles ogsaa hist og her baade for den voxne og for den embryonale
 Nyres Vedkommende.

*) Da Universitetets Prisopgaver ere Dygtighedsprøver for Enkeltmand, kunde Prisen
 ikke tilkjendes disse to Forfattere.

Paa nogle Punkter er Fremstillingen dog usikker, saaledes navnlig ved Behandlingen af Kirtelrørens Forgreningsdannelse i senere Perioder, hvor der mangler en bestemt Afgjørelse af, hvorvidt de paagjældende buede Kanalstykker findes hos den Voxne eller ej; de Forklaringer, som Forfatteren her opstiller, forekomme os ikke tilfredsstillende, ligesom vi heller ikke i Et og Alt kunne tiltræde hans theoretiske Betragtninger i Anledning af Nyrekanalernes dobbelte Oprindelse.

Vi finde imidlertid, at Afhandlingen er en fyldestgørende Besvarelse af den stillede Opgave, og at Forfatteren har gjort sig fortjent til at erholde Universitetets Guldmedaille.

Kjøbenhavn den 7de Marts 1890.

Christian Bohr.

J. H. Chievitz.

III. *De filosofiske Afhandlinger.* Som Besvarelse af Universitetets filosofiske Prisopgave for 1888—89: »Der ønskes en Undersøgelse af den religiøse Følelses psykologiske Natur og Udspring og en paa denne Undersøgelses Resultat grundet Drøftelse af religiøse Antagelsers og religiøst Sindelags ethiske Betydning«, — er der indkommet to Afhandlinger.

Den ene af disse, som har til Motto: »τῆ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν«, giver først, støttet til den nyeste Literatur, en Oversigt over de religiøse Forestillingers Udvikling og forsøger dernæst en psykologisk Analyse af de til disse Forestillinger knyttede Følelser. Dette Afsnit er givet i en tiltalende Form og maa i det Hele siges at være udført med Dygtighed og med Blik for Spørgsmaalets mange forskellige Sider. Dog har Forfatteren noget for udelukkende bestemt Følelseslivets Afhængighed af Forestillingslivet og lagt altfor ringe Vægt paa den store og i religiøs-psykologisk Henseende særlig betydningsfulde Indflydelse, Følelseslivet har paa Forestillingernes Udvikling og Ordning. Denne Mangel medfører ganske naturligt forskellige Svagheder i Afhandlingens sidste Afsnit. Forfatteren har her aabenbart været i Forlegenhed med at finde bestemt og afgjørende Begrundelse for de Resultater, han ønskede at slaa fast, og dette Afsnit er derfor blevet af betydelig ringere Værdi end det første. Imidlertid finde vi dog, at der i det Hele er ydet noget saa Værdifuldt, at vi mene at burde tilkjende Forfatteren den udsatte Pris.

Den anden Afhandling, hvis Motto er: »Quam quod voluisssem inferius!« udelukker sig allerede ved sin Korthed — 31 halvt beskrevne Kvart-sider — fra at komme i Betragtning. Dens Indhold er en Række løse, tildels hinanden modsigende Bemærkninger, altfor umodne og utilstrækkelige til at kunne betragtes som Besvarelse af en Universitetsopgave.

Den 5te Marts 1890.

H. Høffding.

K. Kroman.

IV. *Den historiske Afhandling.* I Anledning af den for Aaret 1888—89 udsatte Prisopgave i Historie: »En kritisk Vurdering af Taines Værk om den franske Revolution« er indkommet en Besvarelse med Motto: »Det Sete afhænger af Øjnene, der se.«

Forfatteren af denne Afhandling søger, efter en orienterende Indledning om de tidligere franske Revolutionshistorikere, at vise, hvorledes Taine efter hele sin aandelige Udvikling paa Forhaand maatte staa Revolutionen og dens Ideer fjernt, og han paaviser derefter ved en udførlig Fremstilling af den franske Skribents Historieopfattelse og Methode, hans Form og Stil, hvorledes Alt maatte føre til, at hans Opfattelse af Revolutionen bliver meget ensidig. Disse Afsnit optage omtrent Halvdelen af den næsten 500 Sider store Besvarelse, og de maa i det Hele kaldes vellykkede. I Enkelt-hederne har Forfatteren vel hentet meget fra tidligere Kritikere af Taine; men han har optaget det med Selvstændighed og gennemført sin Grundbetragtning med stor Energi og Sans for psykologisk Literaturkritik.

Langt mindre tilfredsstillende ere de følgende Afsnit, hvori Forfatteren gennemgaaer Taines Behandling af Revolutionens Betydning, dens Aarsager

og Forløb. Ved Siden af træffende Bemærkninger og sund Kritik findes her dog ogsaa mange Trivialiteter, og her savnes stærkt en nøjere Redegjørelse for de Kilder, paa hvilke Forfatteren bygger sine Indvendinger imod Taine. I denne Del af Afhandlingen træder det ogsaa skarpt frem, at Forfatteren næsten udelukkende har rettet sit Studium mod det første Bind af Taines Værk om Revolutionen sammen med den forudgaaende Skildring af l'ancien régime; herfra henter han saagodtsom alle de Punkter, han gjør til Gjenstand for Prøvelse, medens de allerfleste Partier af Værkets anden og tredie Del end ikke berøres. Dette hænger sammen med, at Forfatteren overhovedet i saa høj Grad har taget Sigte alene mod Grundtrækkene af Taines Opfattelse af Revolutionen, at dennes Stilling til de mangfoldige Enkeltproblemer, selv hvor disse have overordentlig stor Betydning, langfra tilstrækkelig bliver fremdraget og belyst. Man faaer saaledes Intet at vide om Taines stærkt gennemførte Paaavisning af Rousseaus Indflydelse paa de store sociale Reformer, som Nationalforsamlingen (la constituante) vedtog — i Modsætning til den ældre Opfattelse, at denne Forsamlings Mænd stærkt vare paavirkede af Montesquieu — Intet om Taines Fremstilling af Forfatningen af 1791 eller af Nationalforsamlingens Beslutninger imod Emigranter og ubeedigede Præster. Ligesaa lidt meddeler Forfatteren, med Undtagelse af enkelte spredte Bemærkninger, Noget om, hvorledes Taine har behandlet de store Faser i Udviklingen senere hen. Skjønt han gaaer ind paa Taines Opfattelse af Girondinerne og Jakobinerne, berører han ikke Fremstillingen af Kampen imellem disse to Partier, han dvæler altfor lidt ved Taines Paaavisning af den socialistiske Side hos Jakobinerne, særlig som den traadte frem hos St. Just, han affærdiger den i tredie Del af »la révolution« givne udførlige Karakteristik af Danton, Robespierre og Marat med at kalde den »ensidig og paa mange Punkter fejlagtig«, og om Skildringen af Revolutionsaarene efter 2. Juni 1793 har han saagodtsom ikke et eneste Ord.

Man føler ved alt dette Faren ved den literær-psykologiske Methode, som Forfatteren har lært af Taine og nu anvender paa denne selv. Er det ved Hjælp af den lykkedes Forfatteren skarpt at belyse, hvormeget der i Taines Revolutionsværk har faaet sit Præg af Skribentens Personlighed, saa har Methoden, fastholdt saa ensidig som Forfatteren gjør det, til Gjengjæld ikke tilladt ham at værdsætte det Fremskridt i Kjendskab til Revolutionen, der er rundet ved Taines udstrakte Benyttelse af hittil ukjendt Stof og ved denne Skribents fra tidligere altfor stærkt fastslaaede Opfattelsesmaader frigjorte Blik.

Helt igjennem er Afhandlingen skreven i et energisk og livfuldt Sprog; en altfor forhastet Udarbejdelse har dog sat sit Mærke i adskillige Skjødeløsheder. Ogsaa er det undertiden en mere tilsyneladende end virkelig Originalitet, der træder frem hos Forfatteren, og man maa i det Hele beklage, at han i sine Domme og Ræsonnementer ingenlunde altid lader træde tydelig frem, hvad han skylder Andre. Nogle Gange er det endog hændet ham, at der i Afhandlingen findes større Stykker, som i Virkeligheden ere oversatte efter franske Afhandlinger, uden at han har tilføjet nogen Kildeangivelse. Man maa haabe, at dette kun skyldes en Forglemmelse.

Paa Grund af de forskjellige her anførte Mangler kunne vi ikke indstille Forfatteren til Guldmedaillen; men det er os kjært at kunne tilføje, at Afhandlingen i flere Henseender indeholder gode Løfter med Hensyn til Fremtiden. Den viser, foruden den allerede omtalte Fremstillingsevne, baade livlig Opfattelse og et ikke almindeligt Greb paa videnskabelig Reflexion. Der kan derfor ikke være nogen Tvivl om, at den fuldtud fortjener et Accessit.

Kjøbenhavn i Marts 1890.

E. Holm.

Joh. Steenstrup.

Kr. Erslev.

V. *De klassisk-filologiske Afhandlinger.* Prisopgaven i klassisk Filologi: »De Æsculapii cultu Athenis et Epidauri et monumentis cum eo coniunctis.« (Om Asklepios-Dyrkelsen i Athen og Epidaurus og de dermed forbundne Monumenter) har fremkaldt to Besvarelser.

Den ene, med Motto af Horats: Vos exemplaria Græca nocturna versate manu, versate diurna, er kun 18 Sider stor, og kan betegnes som et Referat af Pausanias med en temmelig sparsom Benyttelse af de gængse Haandbøger. Forfatteren kjender Intet til de i den nyeste Tid paa Stederne selv foretagne Udgravninger og de rige Fund, som skulde være Afhandlingens Hovedæmne. Der kan altsaa ikke være Tale om at tilkjende denne nogen Belønning.

Den anden, hvis Motto er den Epidauriske Tempelindskrift: *Ἄγνόν γὰρ ναοῖο θνῶδος ἐντὸς ἰόνια ἔμμεναι ἀγνεία δ' ἐστὶ φρονεῖν ὅσα*, er 327 Sider stor og forsynet med Kort over Asklepieerne i Epidauros og Athen efter Udgravningerne. Efter en væsentlig geografisk Indledning gaar Forfatteren over til at gennemgaa de gamle Overleveringer fra Epidauros og Athen. Dette gjøres omhyggeligt og skarpsindigt. Som Exempel skulle vi fremhæve Paavisningen af, at Hygiea fra først af ikke stod i nogen særlig Forbindelse med Asklepios, hvis Døtre havde andre Navne; men fra det 4de Aarhundrede af træder Hygiea i Forgrunden, og hun bliver Gudens eneste Datter, først i Athen, siden ogsaa i Epidauros. Dernæst handles om Gudens Dyrkelse baade paa Statens Vegne og af Private. Herunder behandles de i Asklepieerne foretagne Incubationer og de i Indskrifterne omtalte Helbredelser, hvori Forfatteren med Rette ikke seer Vidnesbyrd om Tilstedeværelse af nogen Lægeskole, men kun om Overtro. Afhandlingen slutter med et historisk Afsnit, hvori Alt meddeles, hvad der ikke fandt Plads i de tidligere Kapitler. I hele Skriftet er det temmelig vidtløftige Stof omhyggelig samlet og overskueligt ordnet, og det er bearbejdet med Sagskundskab og sund Kritik, saa det fremkomne Billede viser sig særdeles klart og fyldigt. Særlig fortjener at bemærkes, at ikke faa Steder i de Epidauriske Indskrifter ere læste og udfyldte rigtigere end af den første Ud giver. Derimod er den latinske Sprogform undertiden besynderlig og lider af ikke faa Unojagtigheder. Men det Hele er et saa værdifuldt Arbejde, at vi uden mindste Tvivl indstille det til at erholde Guldmedaillen.

Kjøbenhavn den 11te Marts 1890.

J. L. Ussing. M. Cl. Gertz. O. Siesbye.

VI. *De nordisk-filologiske Afhandlinger.* Den ifjor udsatte Prisopgave i nordisk Filologi: »Adelens Stilling til dansk Aandsliv og Literatur i Tiden mellem Reformationen og Enevælden« har fremkaldt to Besvarelser.

Den ene, betegnet »H. S. A. N. Hvad, som är högt, blir lågt«, behandler kun Spørgsmaalet i dets allerløseste, almindelige Omrids, støttet til de lettest tilgængelige, tildels forældede Kilder (N. M. Petersen, Fr. Hammerich, Helveg, Vedel-Simonsen, Jens Møller, Rohmann, Baden); men de nyere Forskninger og monografiske Undersøgelser synes kun undtagelsesvis eller slet ikke at være Forfatteren bekjendte. Hans lange historiske Indledning i Elementarbogsstil saavelsom senere Excursioner om Overtro og Intolerance o. s. v. kunde uden Skade have været udeladte, og hvad selve Æmnet angaaer, indskrænker han sig i det Væsentlige til en Opregning af Navne og Skrifter uden Forsøg paa selvstændig Vurdering, højst med Citat af en eller anden bekjendt Skribents Udtalelser.

Til det overfladiske og umodne Indhold kommer et tilsvarende skødesløst og fejlfuldt Sprog, saa at der ikke kan være Spørgsmaal om i dette Arbejde at se en blot tilnærmelsesvis tilfredsstillende Løsning af Opgaven.

Den anden Afhandling med Motto: »Adel forpligter«, vidner derimod om gode Kildestudier, ogsaa paa mere afsides liggende Omraader (Fundatser, Kolderup-Rosenvinge, Zeitschr. d. Ges. f. schlesw.—holst.—lauemb. Gesch.). Fremstillingen er i det Hele udtømmende, klar og overskuelig, omend vel skematisk; der kunde ønskes en nærmere Indgaaen paa adskillige, især mindre bekjendte Personer og Værker for at eftervise deres Indflydelse paa det videnskabelige Liv. Derhos findes der i Indholdet enkelte positive Fejl og Mangler, ligesom den sproglige Behandling hist og her frembyder Svagheder, endog i rent orthografisk Henseende. Med al Anerkjendelse af den Flid og

Omhu, der er anvendt paa Arbejdet, tro vi derfor ikke at kunne indstille Forfatteren til at belønnes med Guldmedaillen, men vel til at erholde Accessit.

Den 14de Marts 1890.

Ludv. F. A. Wimmer.

J. Paludan.

VII. *De fysiske Afhandlinger.* Som Forsøg paa Besvarelse af Universitetets for Aaret 1889 udsatte Prisopgave i Fysik og Kemi, der lød saaledes: »Det er bekjendt, at en Blanding af en Vædske og et Pulver er til en vis Grad gjennemsigtig, naar Brydningsforholdene ere næsten lige store for begge; der ønskes nu en nærmere Undersøgelse heraf, navnlig med Hensyn til, hvorvidt man kan naa i denne Henseende, dels ved at vælge forskjellige Stoffer, dels ved at drive Pulveriseringen saavidt som muligt«, er der indkommet to Afhandlinger, som have været os forelagte til Bedømmelse, i hvilken Anledning vi skulle meddele Følgende:

Den ene af de indkomne Afhandlinger, som har til Motto: »Trado quæ potui«, giver den alsidigste Behandling af Spørgsmaalet. Forfatteren giver først en Udsigt over Legemernes Indvirkning paa Lyset, forsaavidt den staaer i Forbindelse med den foreliggende Opgave. Dernæst har han undersøgt, hvorledes en Række Pulvere forholde sig, naar de bringes i Vædsker, der paa det Nærmeste have samme Brydningsforhold; Blandingen bliver da delvis gjennemsigtig; ved at betragte det gennemgaaende Lys i et Prisme, viser der sig da i Regelen en temmelig smal Lysstribe. Forfatteren har maalt dens Bredde og søgt at finde dens Afhængighed af Farven og Pulverets Finhed, uden at det dog har været ham muligt at finde et simpelt Udtryk for denne. Han har endvidere benyttet saadanne Blandinger til Bestemmelse af flere Stoffers Brydningsforhold. Med Hensyn til Hovedhensigten med Opgaven, som var at finde Aarsagen til, at meget fine Pulvere ikke ville blive gjennemsigtige i Vædsker med samme Brydningsforhold som Pulverne, har Forfatteren meddelt en Række Iagttagelser, der forklare Sagen paa en meget naturlig Maade. Han har nemlig viist, at der ikke finder nogen Tilkagekastning Sted ved Grænsen mellem to Vædsker med samme Brydningsforhold; rystes to saadanne Vædsker sammen, saaledes at den ene af dem danner smaa Draaber, der svæve i den anden, vil denne »Blanding« være fuldstændig gjennemsigtig for en bestemt Farve. Det afvigende Forhold, som Pulvere vise, forklare da ved, at der paa dem dannes et Overfladelag af Luft, Fugtighed eller Lignende, der svækker det gennemgaaende Lys destomere, jo finere Pulveret er. Skjønt det experimentale Arbejde ikke er særdeles omfattende, bærer Afhandlingen dog Vidnesbyrd om, at Forfatteren har været istand til at belyse Spørgsmaalet fra forskjellige Sider, og det Resultat, han har vundet, synes baade at være vel begrundet og at give den rigtige Besvarelse af det. Vi mene derfor, at der er tilstrækkelig Anledning til at indstille ham til Belønning med Universitetets Guldmedaille.

Den anden Afhandling med Motto: »Kun en alsidig Undersøgelse af Lysets Egenskaber kan føre til den rette Erkjendelse af dets Natur«, staaer forsaavidt tilbage for den første Afhandling, som den ikke saa fuldstændigt gjør Rede for Aarsagerne til den manglende Gjennemsigtighed hos de nævnte Blandinger. Derimod udmærker den sig ved sit rigere Indhold af Maalinger. Forfatteren har derved paaviist, at Gjennemsigtigheden afhænger af Differencen mellem Vædskens og Pulverets Brydningsforhold paa den Maade, at en positiv Differens giver en større Gjennemsigtighed end en negativ, og han har givet en Forklaring deraf, som i hvert Fald er meget sandsynlig. Men navnlig har han maalt Brydningsforholdene for en stor Mængde Stoffer, for hvilke man ikke har kunnet maale det ved Anvendelse af de ældre Metoder. Disse Maalinger have selvstændigt Værd, og en videre Udvidelse og Bearbejdelse af dem synes at være meget ønskelig ved de Bidrag, de kunne give til Bestemmelse af Refraktionsækvivalenterne. I Betragtning heraf for at tilskynde Forfatteren til at arbejde videre i denne Retning

finde vi Anledning til ogsaa at indstille Forfatteren af denne Afhandling til Belønning med Universitetets Guldmedaille.

Kjøbenhavn i Marts 1890.

Julius Thomsen.

S. M. Jørgensen.

C. Christiansen.

VIII. *Den naturhistoriske Afhandling.* Den under Mærket »xyz« indsendte Besvarelse af den naturhistoriske Prisopgave for 1887—88 omfatter ca. 130 tætskrevne Sider foruden 2 Oversigtstabeller og en Literaturfortegnelsen og er ledsaget af en større Række Præparater.

Forfatteren indleder den med den Tilstaaelse, at den kun omfatter den ene af de i Opgaven nævnte Grupper, nemlig Gravehvepsene. Det var vel hans Hensigt ogsaa at besvare Prisopgaven for de enlige Biers Vedkommende, og han havde foretaget en betydelig Række Undersøgelser og samlet Materiale dertil, men Tiden har ikke tilladt ham at ordne og bearbejde Stoffet. Han betegner derfor selv beskedent sit Arbejde som »et Brudstykke« — en Betegnelse, som vi dog ingenlunde ville gjøre til vor.

Forfatteren gjør dernæst Rede for, at han ikke har kunnet drage sig til Nytte den i Opgavens Ordlyd antydede Indskrænkning af Arbejdet til de her i Landet »almindelige« Arter, eftersom det viste sig, at det netop oftere var de »sjældnere« Arter, hvis Livsforhold det lykkedes ham at efterspore, medens de iøvrigt »almindeligere« Formers Redebygning o. s. v. tildels var og vedblev at være ukjendt. Han har derfor valgt den Fremgangsmaade: for alle som danske kjendte Arter af Gravehvepse at oplyse, hvad der, dels af hans egne Iagttagelser, dels af Literaturen, er ham bekjendt om de biologiske Forhold. Det drejer sig her særligt om Redernes, Gangenes og Cellernes Anbringelse, Opførelsesmaade, Udstyrelse med Larvefoder af forskjellig Art, men dog altid bestaaende af andre Insekter eller af Arachnider, o. s. v. Redegjørelsen for hver Slægt eller Gruppe indledes som oftest med en mere eller mindre fyldig Oversigt over eller Drøftelse af de Bygningsforhold, som kunne antages at have biologisk Betydning, eller som man i alt Fald har tillagt en saadan. Bemærkes maa det, at Forfatteren ogsaa under sin Undersøgelse inddrager de saakaldte Heterogynæ (Mutillidæ, Scoliadæ), som ellers ikke i Almindelighed regnes til Gravehvepsene. Afhandlingen slutter med to Oversigter i Tabelform, af hvilke den ene viser, hvilke Arter og Grupper af Insekter der gjøres til Bytte af de forskjellige Slægtsgrupper af Gravehvepse, medens den anden viser, hvorledes den forskjellige Bygningsmaade og Benyttelse af de naturlige Materialier til Rede- og Cellebygning — frie Celler af Ler, Celler i Hulrum, Gange i Jord, Sand, raadtent Ved, tørre Stængler o. s. v. — optræder ikke alene hos de forskjellige Slægter og Arter af Gravehvepse, men ogsaa hos de nærstaaende Grupper, Bier, ægte Hvepse o. s. v.

Forfatteren har aabenbart med stor Flid, Omhu og en Udholdenhed, der vidner om stor Interesse for Opgaven, forfulgt Livsforholdene hos alle de danske Gravehvepse, hvis Reder det var lykkedes ham at efterspore; han røber ved den hele Behandling et godt Blik, en ikke ringe kritisk Sans og stor Fortrolighed ikke alene med det her omhandlede Afsnit af Entomologien, men ogsaa med adskillige andre, som ved denne Lejlighed vare uundværlige. Han har oplyst Livsforholdene hos en Række Former, hvor de hidtil vare ukjendte eller lidet kjendte, og berigtiger ikke faa af de i Literaturen nedlagte Iagttagelser eller Tydninger. Af særlig Interesse er det, at han kan tilbagevise et ikke ringe Antal af de Tilfælde, hvor man havde ment at finde en »Parasitisme« α : at en Gravehveps, istedetfor at bygge et Larvebo og udstyre det med Proviant, lagde sit Æg i andre Gravehvepses Boer, saavel som Tydninger af de Bygningsforhold, som man har ment skulde være Kjendetegn paa en slig »parasitisk« Levemaade. Er Behandlingen af Afhandlingens forskjellige Afsnit end maaske noget uligelig, og bærer Stilen end i nogle Tilfælde Præget af en vis Skyndsomhed, vil der dog saameget mindre være Grund til at lægge Forfatteren dette videre til Last, som hans morfologiske og systematiske Drøftelser vel kunne siges

at gaa udoer, hvad der ved Opgavens Ordlyd var fordret, om de end dermed staa i naturlig Forbindelse.

I Betragtning af, at Besvarelsen af den Del af Opgaven, som Forfatteren har taget for sig, maa siges at være særdeles tilfredsstillende, og at den, selv om der er al Grund til at beklage, at Forfatteren ikke har overkommet at medtage de enlige Bier, i andre Henseender maa siges at have taget Opgaven med et videre Omfang, end der var fordret, mene vi at burde tildele Forfatteren Guldmedaillen og dertil at knytte det Ønske, at han vil fortsætte sine Undersøgelser og sørge for deres Offentliggjørelse paa passende Maade.

Kjøbenhavn i Marts 1890.

Fr. Johnstrup.

Chr. Lütken.

Eug. Warming.

De for Aaret 1889—90 udsatte Prisopgaver vare:

1. *Theologi*. En Undersøgelse af de dogmatiske Bestemmelers objektive Gyldighed og en Prøvelse af de vigtigste Standpunkter, som have gjort sig gjældende indenfor det nittende Aarhundredes Theologi med Hensyn til dette Spørgsmaal. 2. *Loekyndighed*. At udvikle, hvilke Kjendsgjæringer der ved Overdragelse af Løsøre ere bestemmende for Ejendomsrettens Overgang til Erhververen efter nordisk og de vigtigste fremmede Lovgivninger. 3. *Statsvidenskab*. En historisk Fremstilling af den danske økonomiske Literatur i dette Aarhundredes første Halvdel tilligemed en Paavisning af, hvorledes den er paavirket af den samtidige udenlandske Literatur. 4. *Lægevidenskab*. En Fremstilling af den purulente Pleuritis' Pathogenese, der maa belyses ogsaa ved egne Undersøgelser. 5. *Filosofi*. Der ønskes en ordnet Fremstilling og Begrundelse af de vigtigste almene Love for Opragelsen, som lade sig udlede af den nyere Psykologi og Ethik. 6. *Historie*. Statens Forhold til Kirken i Danmark—Norge i Tiden fra 1536 til 1660. 7. *Klassisk Filologi*. Der ønskes en dansk Oversættelse med latinsk Fortolkning af en Bog af Statius' *Silvæ* eller et lige stort Udvalg af samme Digtsamling. *Statii Silvarum liber unus aut selecta carmina totidem versuum instar Danice vertantur et iusto commentario enarrantur*. 8. *Østerlandsk Filologi*. En Fremstilling af Mythen om Vritra efter Mahábhárata. 9. *Nordisk Filologi*. Literærhistorisk og sproglig Undersøgelse om »Kongespejlet« (konungs skuggsjá). 10. *Romansk Filologi*. Helgenlegenderne i den oldfranske Digting. 11. *Mathematik og Astronomi*. Betydningen af totale Differentialligninger med 3 Variable af første Orden og af første eller anden Grad og saadanne Ligningers Integration ved to eller en Ligning forklares. De Ligninger af disse Arter, som i et retvinklet Koordinatsystem fremstille enten et Komplex af rette Linier af første Orden eller Komplexet af de rette Linier, som Fladerne

$$Ax^2 + By^2 + Cz^2 + K = 0$$

$$\text{og } A_1x^2 + B_1y^2 + C_1z^2 + K_1 = 0$$

skjære i harmonisk forbundne Punktpar, ønskes anvendte dels til Bestemmelse af Kurver, hvis Tangenter høre til et af disse Komplexer, dels til Udledning af geometriske Egenskaber ved Komplexerne. 12. *Kemi og Fysik*. Der gives en Oversigt over de Metoder, som i det sidste Decennium ere blevne foreslaaede og bragte i Anvendelse til Bestemmelse af Molekulernes relative Vægt. 13. *Naturhistorie*. Der ønskes en kritisk Vurdering af de til forskjellige Tider fremsatte Theorier om Oprindelsen til de paa Gangene forekommende Mineralier og Bjergarter.